25/08/2020

Ο Σταυρός των Ποντίων επέστρεψε μετά από έναν αιώνα

/ Επικαιρότητα

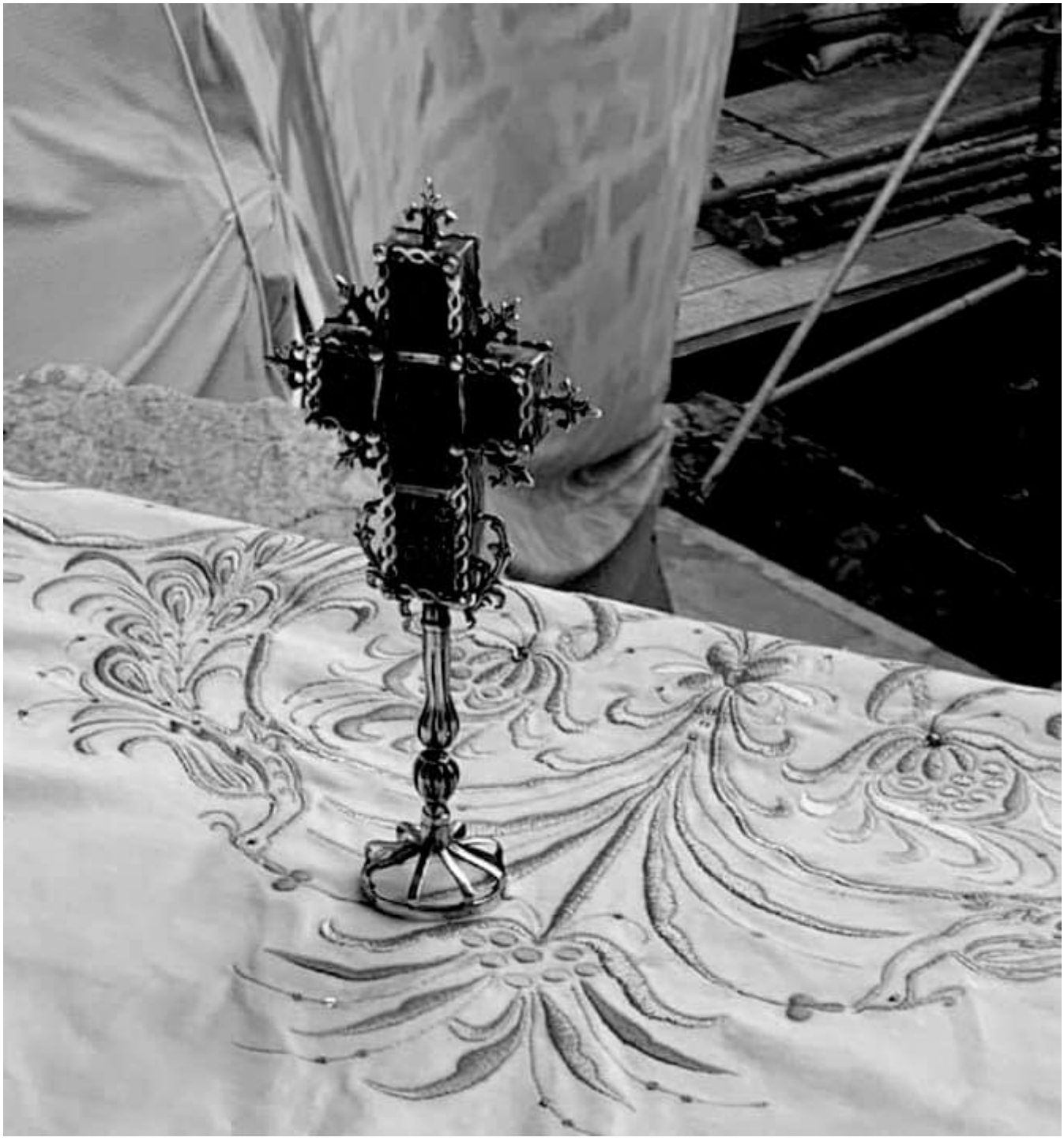

Με το που ξεκίνησε, υπό έκτακτες ειδικές συνθήκες φέτος, η Θεία Λειτουργία στο μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά στον

Πόντο, ο μητροπολίτης Ιωάννης ανέσυρε από το ράσο έναν ασημένιο σκαλιστό σταυρό και τον ακούμπησε στην Αγία Τράπεζα. Εναν αιώνα μετά τον ξεριζωμό ο σταυρός-κειμήλιο επέστρεφε και πάλι στην Τραπεζούντα, από όπου ξεκίνησε το 1922 το μεγάλο ταξίδι κρυμμένος κάτω από το ράσο του πατρός Δαμιανού, προπάππου του σημερινού δεσπότη Ζάμπιας, κατά κόσμον Ιωάννη Τσαφταρίδη.

Κομμάτι από τα «ιερά και όσια» του ελληνισμού της Μαύρης Θάλασσας, ο «σταυρός των Ποντίων», «περιπλανιόταν» κοντά εκατό χρόνια ανάμεσα στη Ζάκυνθο, όπου η καραβιά αποβίβασε τον πατέρα Δαμιανό και τα δώδεκα παιδιά του, και τις ζούγκλες της Αφρικής στις οποίες ο δισέγγονός του Ιωάννης, με έδρα την Ζάμπια, έμελλε να κηρύσσει ως ιεραπόστολος τον λόγο του Θεού.

«Σε ένα ταξίδι με τον Παναγιώτατο Πατριάρχη μας κ.κ. Βαρθολομαίο τον είχα παρακαλέσει να λειτουργήσω με την ευλογία του στην Παναγία Σουμελά. Για μένα ήταν ένα τάμα. Ηταν η επιθυμία του προπάππου μου όποιος από τους απόγονούς του γίνει παπάς να “λειτουργήσει”, έστω και για μία φορά στον Πόντο, με τον σταυρό που είχε φέρει από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στο Μοζάμανικ της Τραπεζούντας. Ετσι, όταν φέτος μου είπε ότι θα τελέσω μαζί με τους μητροπολίτες Μαδύτου Στέφανο και Σηλυβρίας Μάξιμο, τη Θεία Λειτουργία ένιωσα ότι εκεί ψηλά θα “συνομιλήσω” με τις ψυχές των προγόνων μου. Κάπως έτσι αισθανόμαστε εμείς οι Πόντιοι όταν προσκυνάμε στη Σουμελά», αφηγήθηκε στην «Κ» ο Πόντιος ιερωμένος. Κάτω από το ράσο, όπως ο προπάππους του, αλλά με ακριβώς αντίθετη διαδρομή, ο μητροπολίτης Ιωάννης, μετέφερε το φορτισμένο συναισθηματικά κειμήλιο για να ευλογήσει με αυτό τους πιστούς.

Μόνο που τούτο τον Δεκαπενταύγουστο ήταν ελάχιστοι οι Πόντιοι, χριστιανοί ορθόδοξοι, που σκαρφάλωσαν στη «Σουμελά» για να αποτίσουν φόρο τιμής στην «Ιερουσαλήμ της φυλής» και σχεδόν κανένας από την Ελλάδα, από όπου, προτού κλείσει το 2015 για επισκευές, στη μονή συνέρρεαν χιλιάδες προσκυνητές.

Μολυβένια «σύννεφα» κορωνοϊού, ελληνοτουρκικής έντασης και χριστιανικής θλίψης για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, «σκέπαζαν» τώρα τις πλαγιές και τις χαράδρες με τα θεόρατα δένδρα και τους απόκρημνους βράχους, του ιστορικού Μελά, αποτρέποντας και μόνο την ιδέα στους Ποντίους του πλανήτη για ένα τέτοιο ταξίδι. «Είχαν έρθει κάποια μικρά γκρουπ από τη Γεωργία και τη Ρωσία και μερικοί Ρωμιοί από την Πόλη τους οποίους και μεταλάβαμε». Τα μέτρα ασφαλείας ήταν αυστηρά λόγω κορωνοϊού αλλά και γιατί οι επισκευές στον χώρο δεν έχουν ολοκληρωθεί και υπήρχε κίνδυνος ατυχήματος. Οσοι μπήκαν στον χώρο,

λίγο περισσότεροι από εκατό θα ήταν αυτοί που πήραν αντίδωρο, είχαν εφοδιαστεί με ειδικές άδειες από τις Αρχές. Χωρίς διαπίστευση δεν περνούσε κανείς.

Αλλά για τον μητροπολίτη Ιωάννη που κατέφτασε από την Αφρική για το οφειλόμενο χρέος στον προπάππου του και στις ψυχές των προγόνων του, λιγότερη σημασία είχε ο αριθμός των παρόντων. Ο νους του, όπως και κάθε Πόντιου που πραγματοποιεί το οφειλόμενο προσκύνημα στη Σουμελά, εν όσω ιερουργούσε, έτρεχε πίσω στους αιώνες, στο μεγαλείο του Πόντου, στις σφαγές, τη μεγάλη έξοδο του ελληνισμού – «Αϊλί εμάς και βάι εμάς η Ρωμανία πάρθεν…» και την προσδοκία ότι «η Ρωμανία αν πέρασεν, ανθεί και φέρει κι άλλο…».

«Ετρεχαν δάκρυα στα μάτια μου χωρίς να ξέρω αν ήταν χαράς ή λύπης. Εκείνες τις στιγμές εγώ ήμουν "αλλού". Ενιωθα να τριγυρίζουν στην πλαγιά οι φιγούρες των μαρτύρων του Πόντου, των ξεριζωμένων και κατατρεγμένων, του προπάππου μου. Οι ψυχές, τα λείψανα αγιασμένα, όλων αυτών συνάχθηκαν από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα και σε αυτή τη Λειτουργία ανέζησαν και στάθηκαν για να προσκυνήσουν τον Βασιλέα της Δόξης και την Παναγία Μητέρα Του. Γιατί σε κάθε Λειτουργία είμαστε όλοι μαζί, οι τωρινοί και οι αλλοτινοί, οι εγγύς και οι μεμακρυσμένοι, οι ζώντες και οι κεκοιμημένοι».

Οι τουρκικές αρχές, όπως μας είπε ο κ. Ιωάννης, υποδέχθηκαν με θέρμη τους τρεις αρχιερείς, τους διευκόλυναν στις μετακινήσεις τους και τους ξενάγησαν στα βυζαντινά χριστιανικά μνημεία της Τραπεζούντας. «Επισκεφθήκαμε την εκκλησία της Αγίας Σοφίας της Τραπεζούντας την οποία έχουν μετατρέψει σε τέμενος, αλλά δεν έχουν καλύψει τις αγιογραφίες και τα βυζαντινά ψηφιδωτά, μας πήγαν στο γυναικείο μοναστήρι της Θεοσκεπάστου που βρίσκεται σε μια μεγάλη χαράδρα και λειτουργεί ως μουσείο έχοντας αναδείξει τις αγιογραφίες και στον ναό των Ταξιαρχών όπου συντηρούν τα ψηφιδωτά του 8ου αιώνα. Στον χώρο της μονής της Παναγίας έχουν αναδείξει τις αγιογραφίες άλλα οι εργασίες συνεχίζονται στον χώρο. Εμείς λειτουργήσαμε μπροστά στην εκκλησία γιατί μέσα γίνονται εργασίες». Εχει ο Θεός…

Σταύρος Τζίμας/ Καθημερινή της Κυριακής 23 Αυγούστου 2020